

Promemoria

Datum: 2017-03-29

Diarienumr.: SSM2017-1371-1

Dokumentnr.: 17-979

Handläggare: Ulf Yngvesson

Fastställt: Skriv här.

Författningskommentar till avgiftsförordningen

1 §

Paragrafen har justerats mot bakgrund av den nya lagen om strålskydd och de förändringar som föreslås i förordningen.

1 a §

I paragrafen, som är ny, regleras förhållandet mellan de avgifter som tas ut enligt förordningen för SSM:s arbete och de arbetsuppgifter som finansieras med fondmedel enligt lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (finansieringslagen). Denna åtskillnad upprätthålls för närvarande i praktiken genom att de avgifter enligt förordningen som avser sådana arbetsuppgifter som finansieras av fondmedel sätts ner till noll. I förslaget har många av de avgifter som avser fondfinansierade arbetsuppgifter tagits bort, men en total åtskillnad är svår att uppnå. Det kan exempelvis tänkas att en anläggning som ska tillståndsprövas bara delvis ska fondfinansieras eller att vissa typer av anläggningar kan finnas såväl inom som utanför det fondfinansierade avfallssystemet.

2 §

Paragrafen har anpassats till den nya lagen om strålskydd. Den nya hänvisningen till finansieringslagen avser användningen av begreppet restprodukter.

3 §

Vad gäller de olika driftlägena för kärntekniska anläggningar så har begreppet *normaldrift* ersatts med *produktionsdrift* och givits en mer generell definition. Detta är en anpassning till den terminologi som används i SSM:s föreskrifter.

Kategoriindelningen av olika kärntekniska anläggningar har ändrats i syfte att åstadkomma ett mer konsekvent system som kan användas genomgående i förordningen. *Kategori 1* utgörs numera endast av kärnkraftsreaktorer avsedda för elproduktion, dvs. reaktorerna i Ringhals, Forsmark, Oskarshamn och Barsebäck, vilket utesluter den nedlagda reaktorn i Ågesta som inte omfattas av några avgifter. *Kategori 2* och *kategori 3* är oförändrade. Den nya *kategori 4a* utgörs av en anläggning för mellanlagring av använt kärnbränsle, som tidigare ingick i kategori 1. Den enda anläggning som ingår i kategorin är Clab i Oskarshamn. [För det fall finansieringslagen ändras så att tillsynen av Clab kan fondfinansieras så kan denna kategori utgå.] I *kategori 4b* ingår olika typer av slutförvar som tidigare omfattades av kategori 1 såsom slutförvaret för använt kärnbränsle, SFR och det kommande

SFL samt den planerade inkapslingsanläggningen. *Kategori 4c* är ny och innefattar sådana markförvar som tidigare inte var kategoriserade, men som omfattades av en ansökningsavgift enligt 5 § andra stycket 12 avgiftsförordningen. *Kategori 5* har ersatt det som tidigare var kategori 4 och avser liksom tidigare i huvudsak anläggningar som är belägna på Studsviksområdet.

Begreppet *markförvar* har införts för en anläggning för markdeponering i syfte att särskilja markdeponibegreppet från dess motsvarighet i miljöbalken.

4 §

Paragrafen har anpassats till den nya lagen om strålskydd. Första punkten har också justerats med anledning av att det godkännande som avsågs inte längre finns kvar i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

5 §

I paragrafen regleras numera endast de avgifter som avser tillstånd till uppförande av kärntekniska anläggningar. Första stycket i den nuvarande bestämmelsen har tagits bort och dess innehåll arbetats in i första punkten. Upplysningen om att den nya reaktorn ska ersätta en permanent avställd sådan har tagits bort, då detta är en given förutsättning för att ansökan alls ska prövas. Någon förändring i sak är inte avsedd. Punkterna 2 och 3 är oförändrade. De nya kategorierna 4a–4c motsvaras av nya punkter för ansökan om uppförande av sådana anläggningar medan punkten 7 ersätter den tidigare punkten 4. Sista stycket motsvarar det som regleras i nuvarande 5 § sista stycket, men är anpassat till paragrafens nya omfattning.

5 a §

I denna nya paragraf samlas de ansökningsavgifter som tidigare avsåg drift och innehav av en anläggning. Orden *drift* och innehav har dock genomgående ersatts av *förändring av befintligt tillstånd*, då detta bättre beskriver vad det är som omfattas. Med förändring av tillståndet avses i detta sammanhang även byte av tillståndshavare. I första punkten har därtill en särskild avgift införts för en sådan förändring av tillståndet som avser förändring av högsta tillåtna termiska effekt för en kärnkraftsreaktor. Detta då en sådan ansökan kräver en betydligt större arbetsinsats från SSM än övriga förändringar av tillståndet. I övrigt har paragrafen anpassats till den nya kategoriindelningen samt har den tidigare avgiften för godkännande av uppdragstagare enligt 5 § andra stycket lagen om kärnteknisk verksamhet tagits bort. Sista stycket motsvarar det som regleras i nuvarande 5 § sista stycket, men är anpassat till paragrafens nya omfattning.

5 b §

Paragrafen är ny, men innehållet har tidigare funnits i 5 §. De avgifter som har samlats i denna paragraf är de som inte avser vare sig uppförande eller tillståndsförändring av kärntekniska anläggningar. Innehållet är, sånär som på punkten 12 i den gamla 5 § som har flyttats till 5 och 5 a §§, oförändrat och har endast anpassats till förordningens nya utformning. Vad gäller punkten 6 har dock *bekräftelse* kompletterats med *godkännande* och en tydligare beskrivning av grunden för uppgiften lagts till, då detta bättre avspeglar det arbete som SSM faktiskt utför. Den legala grunden för SSM:s prövning och uttydning av akronymerna finns i förordningen (2006:311) om transporter av farligt gods. Även avgiften i punkten 3 har denna grund, varför den måste undantas i punkten 6.

6 §

Paragrafen har utgått och ersatts med 9 a §.

7 §

Paragrafen har endast anpassats till de nya definitionerna i 3 §.

7 a §

Det har förtydligats i paragrafen att den omfattar såväl granskning i samband med att en ny anläggning uppförs som granskning efter att ett tillstånd har ändrats. Paragrafen har också ändrats på så vis att dess tillämpningsområde har utökats till att gälla samtliga kategorier av kärntekniska verksamheter, utom sådana reaktorer som avses i 7 § (att det sistnämnda fortfarande gäller följer av punkterna 1 och 2). Detta eftersom SSM vanligen tillämpar en prövning i flera steg där en granskning av att villkoren för produktionsdrift är uppfyllda innan uppstart är en viktig del. Mest arbete innebär alltså den granskning som görs efter att en kärnkraftsreaktor har byggts om för att höja den termiska effekten, vilket framgår av *punkten 1*, men även för övriga ändringar och kärntekniska anläggningar är det rimligt att arbetsinsatsen kopplas till en avgift.

8 §

Paragrafen har utgått och ersatts med 9 a §.

9 §

Paragrafen har ändrats på så vis att avgifterna för de anläggningar som inte är kärnkraftsreaktorer under produktionsdrift har diversifierats. För kärnkraftsreaktorer som permanent har stängts av, har avgiften utformats som en timavgift. Detta då det är förenat med stora svårigheter att ta fram en generell avgift för dessa anläggningars olika stadier av avveckling. Några avgifter för övriga kärntekniska anläggningar under avveckling behövs inte, då dessa regelmässigt befrias från att göra helhetsbedömningar.

9 a §

Paragrafen, som är ny, ersätter de tidigare 6 och 8 §§, anpassar bestämmelsen till den nya utformningen av förordningen samt utökar möjligheten till att ta ut tilläggsavgift till att även omfatta granskningen av helhetsbedömningar enligt 9 §. I övrigt ingen förändring i sak.

9 b §

Bestämmelsen är ny och ger möjlighet att ta ut en avgift för den granskning av leverantörer m.fl. som SSM kan utföra med stöd av den nya 16 a § lagen om kärnteknisk verksamhet. Myndigheten kan även kräva ersättning för faktiska omkostnader såsom resor och traktamente i samband med sådana granskningar. Det belopp som kan tas ut för själva arbetsinsatsen är begränsat, men eventuella ersättningar kan tillkomma därutöver.

10 §

Paragrafen har endast justerats redaktionellt.

11 §

Paragrafens inledning har anpassats till den nya lagen om strålskydd och dito förordningen. Eftersom SSM också utövar tillsyn med stöd av lagen (2006:263) om transporter av farligt gods och förordningen (2006:311) om transporter av farligt gods så har dessa författningar lagts till i inledningen. Avgifterna kommer att anpassas så att även kostnaden för denna tillsyn innefattas. Tidigare har denna tillsyn varit skattefinansierad. Vidare har det förtydligats att avgifterna för reaktorer under avveckling gäller så länge som det finns använt kärnbränsle kvar i anläggningen. Avgifterna kommer också att justeras så att de täcker den beredskapstillsyn som tidigare har inkluderats i beredskapsavgiften enligt 12 §. I övrigt har paragrafens utformning anpassats till den nya kategoriindelningen och förtydligats så att den omfattar samtliga kärntekniska anläggningar som är föremål för myndighetens tillsyn. Andra stycket har anpassats till den nya numreringen i första stycket, men är annars oförändrat.

11 a §

Paragrafen har endast anpassats till de nya definitionerna i 3 §.

12 §

Bestämmelsens omfattning har ändrats från att endast avse kärntekniska anläggningar till att kunna avse även andra verksamheter som SSM kan klassificera i det som numera kallas beredskapskategorier. På så vis omfattas även t.ex. verksamheten vid en anläggning som ESS i den mån den kategoriseras. Även verksamheter som inte är bundna till en viss anläggning kan komma att omfattas av en beredskapskategori, vilket är nytt. Inledningen har därtill anpassats till den nya lagen om strålskydd. Avgifterna ska endast täcka statens kostnader för att upprätthålla beredskapen, inte SSM:s tillsyn av verksamheterna beredskapsåtgärder. Den sistnämnda kostnaden ska ingå i tillsynsavgiften enligt 11 §.

Vad gäller beredskapskategori 1a–1c, som omfattar i kärnkraftsreaktorer i produktionsdrift, så anpassas avgiften till det förhållandet att flera reaktorer förväntas bli permanent avstängda inom de närmaste åren. Så länge det finns minst en reaktor i produktionsdrift på anläggningsområdet så minskar emellertid inte de beredskapskostnader som avgiften ska täcka. Avgiften har därför beräknats så att den förblir på samma nivå oaktat att en eller flera reaktorer avvecklas, så länge som det finns minst en reaktor i produktionsdrift.

Avgiften för kärnteknisk verksamhet i beredskapskategori 2 motsvarar den som gäller för motsvarande hotkategori idag. Därutöver föreslås en särskild avgift för verksamhet i denna kategori som inte är kärnteknisk och där statens kostnader sannolikt blir lägre. För verksamheter i beredskapskategori 3 föreslås ingen avgift då kostnaderna för dessa verksamheter är begränsade till myndighetens tillsyn.

En ändring i andra stycket innebär att avgiften för verksamheter i beredskapskategori 1a–c och 2 inte ska betalas förrän en anläggning har tagits i provdrift. Detta eftersom det kan ta ganska lång tid från det att en ansökan om sådan drift ges in till dess den faktiskt får starta och beredskapen blir aktuell.

I det nya tredje stycket regleras det förhållandet att en tillståndshavare bedriver flera verksamheter inom samma anläggningsområde. Avgift ska då bara betalas för den verksamhet som har den högsta avgiften, dvs. endast en avgift ska betalas.

Bestämmelsen i sista stycket stod tidigare i andra stycket och är oförändrad i sak.

13 §

Paragrafen har anpassats efter de nya definitionerna och uppdaterats redaktionellt, men är oförändrad i sak.

14 §

Paragrafen har inte ändrats.

15 §

Paragrafen har anpassats efter de nya definitionerna. I första stycket har det tydliggjorts att de avgifter som tillståndshavaren betalar ska ha relevans för den verksamhet som bedrivs, vilket t.ex. kan innebära att en tillståndshavare som enbart har anläggningar som är under avveckling inte ska betala för forskning som avser produktionsdrift. Bestämmelsen i första stycket 2 om när avgiften upphör har anpassats efter definitionen av permanent avstängd reaktor i lagen om kärnteknisk verksamhet. Hur SSM ska meddelas om avstängningen bör regleras med stöd av den lagen. I första stycket 3 har det förtydligats att avgiftsskyldigheten gäller så länge som det finns använt kärnbränsle kvar i anläggningen. Sista stycket

har formulerats om så att den ansluter till övriga bestämmelser av motsvarande slag i förordningen.

16 §

I paragrafens nya inledning anges att ansökningsavgiften, liksom för de kärntekniska verksamheterna, ska betalas när ansökan ges in. Någon prövning av ansökan kommer inte att påbörjas förrän betalningen har gjorts. Ansökningsavgiften täcker myndighetens kostnader för prövning och eventuell tillsyn under det första kalenderåret. Avgiften för myndighetens tillsyn och andra åtgärder under de kommande år som ett tillstånd är giltigt, regleras i 17 §. När tillståndet har löpt ut behövs en ny ansökan och en ny ansökningsavgift ska då betalas.

De avgifter som anges i punktuppställningen avser tillståndspliktiga verksamheter av visst slag. Att de är tillståndspliktiga framgår av lagen om strålskydd, förordningen om strålskydd eller SSM:s föreskrifter. I föreskrifterna kan man också utläsa att vissa verksamheter istället är anmälningsskyldiga. De sistnämnda har en lägre avgift som framgår av 17 b eller 17 c §. De avgiftsbelagda verksamheterna är i huvudsak desamma som i nuvarande förordning med undantag för punkten 16 som helt har tagits bort. Vissa av verksamheterna har övergått till att endast vara anmälningsskyldiga, t.ex. viss laserutrustning, viss odontologisk röntgendiagnostik med interoralbildmottagare, viss veterinärmedicinsk röntgendiagnostik, viss verksamhet med tekniska anordningar för mätning och analys (radiometri), viss verksamhet med öppna och slutna strålkällor samt viss verksamhet med yrkesmässig överlåtelse eller förevisning av produkter och tjänster.

Bestämmelsen i sista stycket av den nuvarande förordningen har flyttats till 17 a § första stycket.

17 §

Av paragrafens nya första stycke anges det som tidigare följde av 16 § första stycket, dvs. att tillståndshavaren ska betala en årlig avgift för SSM:s tillsyn och andra åtgärder för de kalenderår då ingen ansökan om tillstånd ges in. Årsavgiften är densamma som ansökningsavgiften, vilket innebär att tillståndshavaren betalar samma årliga avgift från och med det år då tillståndsansökan ges in för första gången till och med det år som verksamheten upphör.

För sådana verksamheter som regleras i 16 § första stycket 22 och 23, dvs. större forskningsanläggningar som kräver fleråriga prövningsinsatser innan frågan om tillstånd kan avgöras, kvarstår den specialreglering som innebär att en årlig avgift tas ut även under den tid som granskningen av ansökan pågår.

Sista stycket har endast förändrats redaktionellt.

17 a §

Första stycket i den nya paragrafen motsvarar tidigare 16 § sista stycket. Bestämmelsen i andra stycket fanns tidigare i 18 §, men har flyttats för att bättre passa in i förordningens systematik.

17 b §

I den nya paragrafen regleras avgiften för vissa verksamheter som är anmälningsskyldiga i enlighet med föreskrifter som beslutas av SSM. En anmälan gäller en viss tid och avgiften är en engångsavgift för SSM:s arbete under hela denna period. När anmälan förnyas så ska en ny anmälningssavgift betalas för den nya perioden.

Förutom de verksamheter som har övergått från att vara tillståndspliktiga till att vara anmälningspliktiga, och som anges under 16 §, så har viss verksamhet med medicinska solarier tillkommit som en ny avgiftsbelagd verksamhet.

17 c §

Bestämmelsen är ny. I första stycket regleras anmälningsavgiften för sådana arbetsplatser som är anmälningspliktiga enligt SSM:s föreskrifter på grund av aktivitetskoncentrationen av radon. En anmälan gäller en viss tid och avgiften är en engångsavgift för SSM:s arbete under hela denna period. När anmälan förnyas så ska en ny anmälningsavgift betalas för den nya perioden.

Avgiften som regleras i andra stycket gäller för verksamhetsutövare som råder över ett arbetsställe, företrädesvis under jord, som är anmälningspliktigt enligt SSM:s föreskrifter och där personalen riskerar att få en viss radonexponering. Avgiften betalas första gången i samband med anmälan och tas sedan ut för varje år som verksamheten pågår. Avgiften ska inte betalas av entreprenörer utan av den som råder över verksamheten, t.ex. en gruva, där entreprenören utför arbete.

18 §

Paragrafen har utgått och ersatts med 17 a § andra stycket.

19–21 §§

Paragraferna är oförändrade.